

LAPUENTE PERARNAU, Jordi. *VALLCEBRE ABANS: Les festes*. La Revista de Vallcebre núm 7-8. 2009.

LA REVISTA de Vallcebre

Ajuntament de
Vallcebre

Amb el suport de:

Diputació
Barcelona

Vallcebre abans

Les festes (I)

Encetem una nova secció de *La Revista*, que durà per títol “Vallcebre Abans”.

Cada mes, el primer o segon dijous, un grup de persones ens trobem a l'Ajuntament per explicar o escoltar històries i anècdotes de com era i com es vivia al nostre poble abans. A partir d'aquest taller volem recollir la memòria de la nostra gent gran i impedir que les seves històries caiguin en l'oblit, tot passant una bona estona plegats. Utilitzarem *La Revista de Vallcebre* per compartir aquestes històries amb qui les vulgui escoltar, i aprofitem per convidar-vos des d'aquí al proper taller de “Vallcebre Abans”.

Moltes gràcies als qui explicant-nos i compartint les vostres memòries, ens permeteu conèixer i entendre el passat del nostre poble.

FESTA DE SANT CRISTÒFOL

La celebració de Sant Cristòfol a Vallcebre va ser promoguda pel Lluís Cadena (pare), que la va organitzar per primer cop entre els anys 1960 a 1965. A partir d'aleshores s'ha celebrat cada any, el primer o segon cap de setmana de juliol.

En aquell temps hi havia molt poques persones al poble que tinguessin cotxe. Per la benedicció, els propietaris guarnien molt els seus vehicles amb flors, llaços, etc. També s'engalanava l'entrada del poble amb una arcada feta de boixos. Qui tenia carnet de cotxe col·laborava econòmicament per tal que es pogués fer la festa, tal i com es continua fent avui dia.

El primer any va ser sonat, ja que van llogar uns músics per fer *ballaruca* i els feien tocar des de sobre de la caixa d'un camió. El conductor, el Josep Marginet, els aixecava el bolquet i el deixava caure de cop, de manera que tots els músics havien de fer miracles per mantenir l'equilibri i continuar tocant. “*Aquell dia, vam riure molt*”, diu el Joan de cal Xic entre les rialles de tothom qui hi va ser present.

Vallcebre abans

Les festes (I)

FESTA DE SANT VÍCTOR I LA FESTA MAJOR

Antigament, la Festa Major de Vallcebre s'esqueia per sant Víctor, el 28 de juliol. Li deien "la festa dels Capellans" perquè aquell dia no havien de fer missa enlloc i venien tots a Vallcebre. Se'n reunien més d'una quinzena i sembla ser que feien molta gresca. Es feia missa i processó. Després van deixar de fer la processó.

Per cert, sabíeu que dins la rectoria de Vallcebre, dins d'un tub de vidre, es guarda una relíquia d'un os que, segons havien sentit la gent gran dels seus pares i avis, pertanyia a sant Víctor?

Sembla ser que pels voltants de l'any 1900 van canviar la data de la Festa Major de Vallcebre perquè el final del juliol coincidia amb l'època de segar, i tothom anava molt enfeinat. Per això la van passar al dia de santa Maria, el 15 agost, data que s'ha conservat fins a l'actualitat.

La Festa Major solia durar 2 dies, més el dia de la fontada per sant Roc, que solia acabar amb *ballaruca* i que s'havia celebrat en llocs diferents: el prat de les Fonts, Castellnou, can Pons, la Rovira, la Canalassa...

Tothom coincideix a dir que abans, a la Festa Major s'hi feien "*molt poques coses, molt menys que ara*". El ball o sarau era el punt àlgid de la festa. També s'organitzaven jocs de cucanya per a la canalla, tir al plat (els plats els llançaven a mà des de l'actual safareig de cal Teixidor; als anys 70 es desplaça cap a la Barceloneta), i durant uns anys es feia processó després de la missa.

Alguns anys havien portat les "*barques*" i els "*caballitos*", que muntaven davant dels col·legis i al camp del mossèn.

Els balls es feien a la plaça que hi havia al darrere de cal Sastre, on actualment hi tenim l'església nova. S'hi feia un tancat amb boixos, i es feia pagar per entrar-hi. Això va continuar així fins no fa pas tant. A inicis dels anys 90, a iniciativa del Lluís Cadena, el ball va passar a ser gratuït i a fer-se a la pista de l'escola. En el seu moment aquest canvi va originar una forta polèmica al poble perquè no es veia clar que pogués funcionar. Avui dia ningú ho dubta, i és que el temps posa les coses al seu lloc...

Vallcebre abans

Les festes (I)

FESTA DE SANTA MAGDALENA

La festa de Santa Magdalena s'escau el 22 de juliol. Es realitzava una processó fins a l'ermita. Moltes vegades s'hi pregava perquè fes bon temps per l'època de la sega. Abans, durant l'abril, s'havien fet si calia les "lletànies", que eren pregàries per tal que plugués (no sé què en dirien d'això el Molina o el "mini-Molina").

Un element important d'aquesta processó (com ja vam explicar a la revista núm. 5) era l'elecció de dues parelles de priors, una de solters i una de casats, que es canviaven cada any.

FESTA DE SANTA BÀRBARA

Era una festa molt lluida, que es feia el primer cap de setmana de desembre. Hi venien orquestres molt millors que per la festa major: els Angelets, Rudy Ventura, la Nevada, el Lorenzo González, Ricardo Ardero, Mario Beut... També es feia missa, processó i tir al plat. Aquesta festa es continua fent actualment, i des de fa pocs anys els exminers de Vallcebre tornen a fer la processó pels carrers del poble.

Tot i que no sigui del poble, mereix una menció especial la Festa de Sant Corneli. Era el segon cap de setmana de setembre, com avui dia. Eren les festes més sonades i esperades de les rodalies, millors que les de Guardiola, amb qui tenien certa rivalitat en aquest tema.

(Continuarà)...

Jordi -sit-,
Raquel Camps,
i tots/es els assistents al taller "Vallcebre Abans"

Vallcebre abans

Les festes (II)

25

A la revista passada vam parlar de les festes "grans" i més conegudes de tot el poble. Avui comentarem altres festes, potser menys conegudes avui dia, i que se solien celebrar als diferents sectors o "barriades" de Vallcebre. N'hi havia de més sonades que d'altres, algunes que s'han deixat de fer, i les que han arribat fins als nostres dies. Si voleu us en fem cinc cèntims.

FESTA DE SANT RAMON

Es celebrava l'últim diumenge d'agost al Portet. Cadascú es portava el seu dinar i menjaven tots plegats. Es feia ball de tarda fins que es feia fosc. Tant la casa on es feia el dinar com el lloc on es celebrava el ball variava depenent dels anys. El Bernat Vell hi venia begudes i cacauets (li deien el "cacaueru"), i el Josep de cal Tutó comenta que *"Ballava com un dimoni, i això que era prou vell!!!"*. També hi anava el Xatu, un altre personatge força popular. Com molts de vosaltres sabeu, l'Aplec de Sant Ramon es continua celebrant avui dia.

FESTA DE RIALP

Es celebrava l'últim diumenge de setembre. Tot i que estava al terme de Guardiola, la majoria de gent que hi anava era de Vallcebre. El ball es feia a l'era de la casa de Rialp, on actualment hi ha el càmping. Tots els assistents coincideixen a dir que la de Rialp era una "festassa".

Era tradició que a la tarda es fes un partit al pla de la Martina. *"Els de Vallcebre sempre perdíem"*, diu la Ramona resignada, però de seguida afegeix que *"jugàvem contra jugadors de Sant Corneli i Guardiola, que en aquell temps tenien equips boníssims"*. D'aquests partits en fa molt temps, fins i tot el Monjo se'n recorda de veure'ls quan ell era petit (i d'això ja fa uns anys). Sembla ser que l'últim cop que es va celebrar la festa de Rialp va ser a mitjans dels anys 70.

FESTA DE SANT CLIMENT

Es portava a terme el 23 d'octubre. El ball se solia fer a cal Soldevila, i

Vallcebre abans

Les festes (II)

atreia les famílies d'altres cases de la barriada i rodalies: Soldevila, la Torre de Foix, mas d'en Pei, cal Janola, el Clotet, etc. No era tan famosa com la d'altres indrets. Al Pep de cal Monjo li sembla recordar que es va deixar de fer pels anys 30.

LA FESTA DEL PI O EL PI DE MAIG

Tenia lloc el primer diumenge de maig i es feia cada any. Es posaven dos pins amb l'escorça pelada i untats amb cera a la plaça de l'actual església. A dalt de tot, hi posaven menjar, caramels, taronges... Es deixava durant tot el mes de maig a la plaça, i si algú aconseguia enfilarse fins a dalt, es podia quedar les ofrenes. Sembla ser que fins i tot els diumenges, quan es feia ball a la plaça, s'hi ballava al voltant. Els balls a cal Massana van ser més tard. El Pep de cal Monjo diu que després de la guerra es va deixar de fer.

COM HAN CANVIAT LES FESTES?

Abans, la Festa Major es vivia com un esdeveniment molt important a nivell familiar. *"Per Festa Major, pujaven familiars de fora. Els de casa dormien a la pallissa i els convidats a casa. Solia passar a bastantes cases"*, diu el Josep Tutó. Era també un dels dies de l'any en què solien menjar pollastre, que s'havia fet engreixar expressament. En aquell temps era molt car, i hi havia molta escassetat perquè eren els anys de la postguerra. Durant tot l'any, cada diumenge a cal Massana hi feien pel·lícules, ball o ambdues coses alhora. Hi solien tocar el Tusquiets, el Jaumet Xic, el Parseret (que també havia tocat per Caramelles), l'Aroques, el Collado...

Vallcebre abans

Les festes (II)

El "Xatu" cada diumenge feia paradeta amb llaminadures per a la canalla. Venia les cançons "novetats" i "el cancioneru", com s'anomenaven a l'època.

El Josep de cal Tutó explica entre rialles que el Massana vell li havia dit que l'endemà de les festes els seus camps de blat quedaven "misteriosament" destrossats: *"Després que hi passessin els rampinyaires, semblava ben bé que hi hagués passat el teixó"*.

Amb Saldes abans no hi havia gaire bona relació. La Ramona comenta que *"el pare explicava que anava a festa de Saldes i quan tornaven a Vallcebre els esperaven a la serra del Boix i els apedregaven"*. Afortunadament, el jovent d'avui dia, podem dir amb satisfacció que això ha canviat moltíssim.

En canvi, amb els de Sant Corneli, Guardiola i Massanés no acostumaven a tenir problemes. A Gósol no s'hi solia anar, ja que quedava molt lluny.

Tots els assistents coincideixen a dir que abans hi havia moltíssimes més baralles que ara. *"Sempre hi havia batusses"* afirma el Joan de cal Xic, i afegeix que *"la gent bevia molt més que no pas ara"*.

La Comissió de Festes es votava pel ball de la festa de Pasqua, on s'escollien 2 casats i 4 solters, i uns anys més tard també s'hi escollien 2 noies. La gent que sortia havia d'organitzar les festes fins a l'any següent. Aquest sistema va deixar d'utilitzar-se als anys 90.

Una de les coses que més ha canviat a les festes són els horaris. *"Quan abans plegàvem, ara comenceu"* comenta la Ramona mig rient.

Escoltant la nostra gent gran, repassant la nostra història, i veient el nostre present, hi ha una cosa que sembla no canviar mai: Vallcebre ha estat, és i serà, un poble amb un gran gran gran esperit festiu, i que duri!!!

Jordi –sit,
Raquel Camps,
i tots/es els assistents al taller "Vallcebre Abans"